

Otkup deviza od banke

Ukoliko preduzeće treba da plati obavezu prema dobavljaču u inostranstvu a pri tom na deviznom računu nema sredstava za plaćanje, preduzeće od odabrane banke kupuje devize, tako što banci podnosi pismeni zahtev za kupovinu deviza sa napomenom za šta su devize potrebne, a banka mu na osnovu zahteva šalje obračun e-mailom ili faksom za kupovinu deviza sa podacima o:

- 1) Vrednosti deviza koje se kupuju (koje banka prodaje preduzeću)
- 2) Kursu po kome banka prodaje devize preduzeću (prodajni kurs banke)
- 3) Dinarskoj protivvrednosti koja se treba uplatiti na tekući račun banke
- 4) Tekući račun i poziv na broj na koji se treba uplatiti dinarska protivvrednost za kupovinu deviza
- 5) Iznos provizije koji se treba platiti po ovom osnovu (za kupovinu deviza)
- 6) Poziv na broj na koji se treba uplatiti iznos provizije

Saglasno pravilniku o kontnom okviru (novac kod banke za kupo-prodaju deviza vodi se na računu: 2483 – Novčana sredstva kod banaka za kupo-prodaju deviza.

U knjigovodstvu se saglasno MRS 21, sva potraživanja i obaveze kao i novčani ekvivalenti iskazani u devizama svode na dinarsku protivvrednost po srednjem kursu NBS, na dan nastanka promene.

Po dobijenom izvodu banke na ime uplate odgovarajućih iznosa za kupovinu deviza, koje preduzeće plaća na namenski tekući račun banke sa svog dinarskog računa, u knjigovodstvu preduzeća izvršiće se knjiženje stavom: 2483/2410 (za iznos uplaćenih sredstava banke sa TR). Nakon primljenih sredstava banka prenosi iznos deviza na namenski račun i obaveštava preduzeće o prispelim devizama, po realizaciji sredstava sa namenskog računa na devizni tekući račun banke, dobija se devizni izvod. Na deviznom izvodu evidentiran je priliv u deviznama (devizna partija) kao i dinarska protivvrednost priliva (partija u domaćoj valuti). Dinarska protivvrednost dobija se primenom srednjeg kursa NBS na dan promene (priliva na deviznom izvodu). U knjigovodstvu preduzeća knjiženje realizovanog priliva sprovede se stavom 2440/2483 za iznos priliva na deviznom izvodu..

Kako banka preduzeću prodaje devize po prodajnom kursu, dok se po dobijenom izvodu iznos deviza preračunava po srednjem kursu NBS na dan nastanka promene (priliva), nastaje razlika između uplaćenih dinarskih sredstava za kupovinu deviza i dinarske protivvrednosti priliva na deviznom izvodu. Ta razlika iskazana je na kontu 2483 na strani duguje (po proknjiženom deviznom izvodu, ostaje dugovni saldo na račun 2483). Razlika između kursa banke i srednjeg kursa NBS –a je za preduzeće kursna razlika, koja je uvek negativna s obzirom da je kurs banke za koji ona prodaje devize uvek veći od srednjeg kursa NBS. S toga, nakon proknjiženog deviznog izvoda, u knjigovodstvu preduzeća izvršiće se i knjiženje kursne razlike stavom: 5630/2483 (za iznos razlike između isplaćenih sredstava na namenski račun banke i dinarske protivvrednosti uplaćenih sredstava na devizni tekući račun preduzeća).

U nekim slučajevima, banka može na osnovu odluke menadžmenta da preduzeću ponudi i otkup deviza po srednjem kursu NBS. U tom slučaju nema kursnih razlika.

Po realizovanom prilivu preduzeće može da isplati obaveze prema dobavljaču, podigne novac u deviznu blagajnu ako su devize potrebne za isplatu deviznih dnevnica i sl.

Primer:

Preduzeće je podnelo zahtev banci za kupovinu 10.000 eura, kako bi se za isti iznos isplatila obaveza prema dobavljačima u inostranstvu. Banka je poslala obračun sa podacima:

- Vrednost za kupovinu (10.000) eura
- Kurs za prodaju deviza (113)
- Dinarska protivvrednost (1.130.000,00)
- Provizija banke 1.200 dinara

Preduzeću je nakon plaćanja po obračunu banci na devizni tekući račun uplaćena suma od 10.000 eura. Srednji kurs NBS-a na dan uplate (112), preduzeće je istog dana platilo svoju obavezu prema dobavljaču u inostranstvu.

1)	2483-novac kod banaka za kupovinu deviza		2410 - Tekući račun		
	1,130,000.00		so:	1,130,000.00	
	(10.000 eur)				
	Za kupovinu deviza po obračunu Banke				
1a)	5530 - Provizija banke		2410 - Tekući račun		
	1,200.00		so:	1,200.00	
	Za proviziju banke po obračunu Banke				

2)	2440 - Devizni račun		2483-novac kod banaka za kupovinu deviza		
	1,120,000.00			1,120,000.00	
	(10.000 eur)			(10.000 eur)	
	Za uplatu deviza na devizni tekući račun				

2a)	2483-novac kod banaka za kupovinu deviza		5630 - Negativne kursne razlike		
		10,000.00		10,000.00	
	Za efekat kursne razlike po obračunu za kupovinu deviza				

2b)	4360 - dobavljači u inostranstvu		2440 - Devizni tekući račun		
	1,120,000.00			1,120,000.00	
	(10.000 eur)			(10.000 eur)	
	Za isplatu obaveze prema dobavljaču u inostranstvu				